

รายงานการประชุม
สถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓
วันพฤหัสบดีที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๕.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.
ณ ห้องประชุม ๒๐๒ ชั้น ๒ อาคารจามจุรี ๔ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรรมการผู้มาประชุม

๑. รองนายกรัฐมนตรี (นายดอน ปรมดีวินัย)	ประธานสถานโยบาย
๒. รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม)	รองประธานสถานโยบายคนที่หนึ่ง
๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์)	รองประธานสถานโยบายคนที่สอง
๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)	กรรมการ
๕. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม (พลเอก ชูชาติ บัวขาว แทน)	กรรมการ
๖. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายนราพัฒน์ แก้วทอง แทน)	กรรมการ
๗. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (นางวรรณพร เทพหัสดิน ณ อยุธยา แทน)	กรรมการ
๘. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายทรงศักดิ์ ส่งเสริมอุดมชัย แทน)	กรรมการ
๙. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน (นายสุเทพ ชิตยวงษ์ แทน)	กรรมการ
๑๐. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายอำนาจ วิชยานุวัติ แทน)	กรรมการ
๑๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นายสมชาย ธรรมสารโสภณ แทน)	กรรมการ
๑๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม (นายกอบชัย สังสิทธิสวัสดิ์ แทน)	กรรมการ
๑๓. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นายวิโรจน์ นรารักษ์ แทน)	กรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ (นางอมรรัตน์ ภูมิวิสนะ แทน)	กรรมการ

๑๕. ประธานกรรมการการอุดมศึกษา (นายอุดม คชินทร)	กรรมการ
๑๖. ประธานกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (นายสุทธิพร จิตต์มิตรภาพ)	กรรมการ
๑๗. นายกำจร ตติยกวี (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษา)	กรรมการ
๑๘. นายประสิทธิ์ วัฒนภา (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษา)	กรรมการ
๑๙. นางเอมอร อุดมเกษมาลี (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี)	กรรมการ
๒๐. นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี)	กรรมการ
๒๑. นายพนชิต กิตติปัญญางาม (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์)	กรรมการ
๒๒. นายไพรินทร์ ชูโชติถาวร (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษา)	กรรมการ
๒๓. นายสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์)	กรรมการ
๒๔. นายพิเชฐ ดุรงคเวโรจน์ (ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรม)	กรรมการ
๒๕. ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (นายสิริฤกษ์ ทรงศิวิไล)	กรรมการและเลขานุการ
๒๖. ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (นายกิติพงศ์ พร้อมวงศ์)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. นายสมคิด เลิศไพฑูรย์	ที่ปรึกษา
๒๘. นายสมบูรณ์ สุขสำราญ	ที่ปรึกษา
๒๙. นายวรากรณ์ สามโกเศศ	ที่ปรึกษา
๓๐. นายวุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	ที่ปรึกษา
๓๑. นายพุดม วีระประเสริฐ	ที่ปรึกษา

กรรมการผู้ไม่มาประชุม

๑. นายกานต์ ตระกูลฮุน	ติดภารกิจ
๒. นายบัณฑูร ล่ำซำ	ติดภารกิจ

ผู้เข้าร่วมประชุม

สำนักนายกรัฐมนตรี

๑. นางสาวมนัสวี อรชุนะกะ
๒. พันตำรวจตรี ชัยณรงค์ บุรณศรี

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑. นายพาสีทธิ์ หล่อธีรพงศ์
๒. นายสุรชัย สถิตคุณารัตน์
๓. นางสาวอรกนก พรรณรักษา
๔. นายทรงพล มั่นคงสุจริต
๕. นางสาวฉัตรฉวี คงดี
๖. นางสาวภััสสร สวาทะสุข

กระทรวงกลาโหม

๑. พลตรี สมเกียรติ สัมพันธ์
๒. นาวาเอก กวีศักดิ์ วัฒนะศิริ

กระทรวงการคลัง

๑. ว่าที่ร้อยตรี อำนาจ นิวาตะบุตร

กระทรวงการต่างประเทศ

๑. นางพรพิมล กาญจนลักษณ์
๒. นายปิยภัคดี ศรีเจริญ
๓. นางสาวประเพ็ญพิมพ์ ประจวบปัจฉิม
๔. นางสาวนรดี ตันตระกูล
๕. นายพัชรพล เหมติมปราชญ์
๖. นายศิโรตม์ วงศ์อาษา
๗. นางสาวนพนลัท นันทวโนทยาน
๘. นางสาวญาณิศา ถนอมรอด

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. นางสาวเพ็ญนภา คาภูน้อย

กระทรวงพาณิชย์

๑. นายฉัตรวิฑูร์ อติศรีพันธุ์กุล

กระทรวงแรงงาน

๑. นายชินโรส จันทรทิพย์

กระทรวงอุตสาหกรรม

๑. นายพัฒนพงศ์ เฉลิมเมือง
๒. นางสาวสลิตา ศิลปะบดินทร์

คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑. นายศักรินทร์ ภูมิรัตน

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑. นายศุภโชค สุขมาก
๒. นายจักรกฤษณ์ ลิ้มปิยะเสียร
๓. นางสาวอินทิวร บัวจำปา
๔. นางสาวนริศรา เมืองสว่าง

สำนักงานประมาณ

๑. นางสาวสุนนา คำหอมกุล

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑. นางปัทมาวดี โพนกุล
๒. นายอภิศักดิ์ ชีระวิสิษฐ์
๓. นางสมปอง คล้ายหนองสรวง
๔. นายพงศ์พันธ์ แก้วตาทิพย์
๕. นางสาวณภภาภัช จันทร์อุด

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

๑. นางสาววิภารัตน์ ตีอ่อง
๒. นางสาวดารินพร เจียมประดิษฐ์กุล
๓. นางเพียงจิตร เกษวงษ์
๔. นางสาวอาทิตย์ กริมทุม

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑. นางสาวชนนี ชันวงษ์
๒. นายสมพล ไทยเจริญ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๑. นายนพพร แสงอาทิตย์

มหาวิทยาลัยมหิดล

๑. นางสาวสุภาภรณ์ เกียรติสิน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

๑. นายสันติ เจริญพรพัฒนา

สถาบันพระบรมราชชนก

๑. นางจุรีรัตน์ กิจสมพร

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

๑. นางสาวกาญจนา วานิชกร
๒. นางสาวสิริพร พิทยโสภณ
๓. นางสาวรติมา เอื้อธรรมาภิมุข
๔. นายพูลศักดิ์ โกษียาภรณ์
๕. นายสุชาติ อุดมโสภกิจ
๖. นางสาวนिरดา วีระโสภณ
๗. นางสาวสลิลวรรณ กลับประสิทธิ์
๘. นายนนทวัฒน์ มะกรุดอินทร์
๙. นางสาวอรพรรณ เวียรชัย
๑๐. นางสาวมนต์ศิริ ธรรมธัช
๑๑. นางสาวอรนุช รัตน์ะ
๑๒. นางสาวภัทรธิรา เกื้อกิม

๑๓. นางสาวมนันยา ชุณหวิทยานนท์
๑๔. นางสาวศรวณีย์ สิงห์ทอง
๑๕. นางสาวภาณิศา หาญพัฒน์นันท์
๑๖. นางสาวฉนิศรา จันทระประทีน
๑๗. นางสาวชนิดา แสนสะอาด
๑๘. นายมหัทธน พุทธิขจรชัย
๑๙. นายภาสพงศ์ อารีรักษ์
๒๐. นายณรงค์ รังสีวิจิตรประภา
๒๑. นายอานนท์ ตานะเศรษฐ์
๒๒. นางสาวรินรพี งามแสง
๒๓. นางสาวภัทราภัส พูลฤทธิ์
๒๔. นายศักรพงษ์ วรรณวัฒนา
๒๕. นายศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล
๒๖. นางสาวสุภาวดี สอดสี
๒๗. นางสาวดรัล เมฆินทร์รี่
๒๘. นางสาวภาณินี จารุวัฒนมงคล
๒๙. นายภัทรพล สาสน์ธรรมบท
๓๐. นางสาวจันทร์ปาย องค์กรวิวิทยา
๓๑. นางสาวธิดา เวียงสมุทร
๓๒. นางสาวนรารัตน์ รัตน์มณี
๓๓. นายกิตติศักดิ์ กวีภิรมณี
๓๔. นางสาวพรเพ็ญ แซ่อึ้ง
๓๕. นางสาวดวงรัตน์ นิมอนุสรณ์กุล
๓๖. นางสาววรรณพร เจริญรัตน์

เริ่มประชุมเวลา ๑๕.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานและฝ่ายเลขานุการแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
 ระเบียบวาระที่ ๑.๑ การแต่งตั้งกรรมการสถานโยบายผู้ทรงคุณวุฒิในสถานโยบายการอุดมศึกษา
 วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

รองนายกรัฐมนตรี (นายดอน ปรมัตถ์วินัย) ประธานที่ประชุม ได้เปิดการประชุมและกล่าวต้อนรับกรรมการสถานโยบาย กรรมการสถานโยบายผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ปรึกษาสถานโยบาย และผู้เข้าร่วมประชุม

กรรมการและเลขานุการสถานโยบาย (ศาสตราจารย์ นายแพทย์สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล) นำเสนอที่ประชุมทราบว่า คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๓ มีมติแต่งตั้งกรรมการสถานโยบายผู้ทรงคุณวุฒิในสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ จำนวน ๑๐ ท่าน ดังนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอุดมศึกษา

๑. นายไพรินทร์ ชูโชติถาวร
๒. รองศาสตราจารย์กำจร ตติยกวี
๓. ศาสตราจารย์ประสิทธิ์ วัฒนาภา

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

๔. รองศาสตราจารย์เอมอร อุดมเกษมาลี
๕. นายณรงค์ ศิริเลิศวรกุล
๖. นายกานต์ ตระกูลสุน

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์

๗. นายบัณฑูร ลำซำ
๘. นายพนชิต กิตติปัญญางาม
๙. นายสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์

ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรม

๑๐. นายพิเชฐ ดุรงคเวโรจน์

สภานโยบายได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ แต่งตั้งที่ปรึกษาสภานโยบาย

จำนวน ๕ ท่าน ดังนี้

๑. ศาสตราจารย์สมคิด เลิศไพฑูรย์
๒. ศาสตราจารย์สมบูรณ์ สุขสำราญ
๓. รองศาสตราจารย์วรากรณ์ สามโกเศศ
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์
๕. นายพุม วีระประเสริฐ

บทบาทหน้าที่ของสภานโยบายในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศด้วยการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) มีเป้าประสงค์ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

๑) การพัฒนาเศรษฐกิจนวัตกรรม

- เพิ่มการลงทุนวิจัยและพัฒนา ร้อยละ ๒ ต่อ Gross Domestic Product (GDP) (๓๗๐,๐๐๐ ล้านบาท)

- เพิ่มจำนวนบริษัทธุรกิจเทคโนโลยี (มียอดขาย ๑,๐๐๐ ล้านบาท จำนวน ๑,๐๐๐ ราย)
- เกิด ๓ บริษัท ใน Fortune Global 500 Biggest Company

๒) การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

- ลดจำนวนคนใต้เส้นความยากจนจาก ๔.๓ ล้านคน ให้เหลือน้อยกว่า ๑ ล้านคน
- เพิ่มรายได้ครัวเรือนเกษตร ๕ ล้านครัวเรือน ให้มีรายได้ไม่ต่ำกว่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท/ปี
- ดัชนีการพัฒนาย่างทั่วถึง (Inclusive Development Index: IDI) เพิ่มขึ้นจาก ๔.๓ เป็น ๔.๕ คะแนน

- การยกระดับสังคมไทยและการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและลดความเหลื่อมล้ำ ในระยะ ๕ ปี

๓) การพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม

- ชุมชนนวัตกรรมที่มีระบบจัดการตนเองเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างสังคมคุณภาพในทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ

- เพิ่ม Eco-efficiency จากการลดการใช้ทรัพยากร (Green) และการเกิดของเสีย (Circular) ร้อยละ ๕ ต่อปี

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓

สำนักงานสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการสถานโยบาย ได้จัดทำรายงานการประชุมสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ และแจ้งเวียนให้กรรมการพิจารณาเรียบร้อยแล้ว มีกรรมการขอแก้ไขรายงานการประชุม ดังนี้

ประธานสถานโยบายขอปรับแก้ไขรายงานการประชุมหน้า ๑๔ ระเบียบวาระที่ ๕.๑ ข้อสั่งการของสถานโยบาย ย่อหน้าที่ ๔ ดังนี้

“รองนายกรัฐมนตรี (นายดอน ปรมัตถ์วินัย) ประธานสถานโยบาย มอบนโยบายให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และ สอวช. ดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้จัดการประชุมระดมสมองเพื่อหาหรือเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องที่สามารถค้นหา “โอกาสทอง” ของประเทศไทย ในวิกฤตสถานการณ์ระบาดของไวรัสโคโรนา หรือ COVID-19 โดยขอให้คณะกรรมการขับเคลื่อนฯ ช่วยดูแลในเรื่องนี้ และนำผลการประชุมมาเสนอที่ประชุมสถานโยบายร่วมกันพิจารณาต่อไป

๒. ขอให้ สอวช. พิจารณาสับสนุนการวิจัยเพื่อหาแนวทางที่จะพัฒนาและปลูกจิตสำนึกของคน ให้มีคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกต่อตนเองและสังคม ควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาปกติ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้เป็นทั้งคนเก่งและคนดี”

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุมสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่อง

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ ข้อสั่งการของสถานโยบาย เรื่อง การสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนควบคู่กับการจัดการศึกษาปกติ

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ (นายกิติพงศ์ พร้อมวงศ์) รายงานที่ประชุมว่า สถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๓ มีข้อสั่งการ ๒ เรื่อง ดังนี้

๑. โอกาสทองของประเทศไทย ในวิกฤตสถานการณ์ระบาดของไวรัสโคโรนา หรือ COVID-19 มอบนโยบายให้ สำนักงานสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ดำเนินการจัดการประชุมระดมสมองเพื่อหาหรือเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องที่สามารถค้นหา “โอกาสทอง” ของประเทศไทย ในวิกฤตสถานการณ์ระบาดของไวรัสโคโรนา หรือ COVID-19 โดยขอให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ช่วยดูแลในเรื่องนี้ และนำ

ผลการประชุมมาเสนอที่ประชุมสภานโยบายร่วมกันพิจารณาต่อไป สอวช. กำลังอยู่ในระหว่าง การออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มรับประเด็นข้อเสนอใหม่ๆ (Policy Pitching)

๒. กรอบการสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนควบคู่กับการจัดการศึกษาปกติ มอบนโยบายให้ สอวช. พิจารณาสับสนุนการวิจัยเพื่อหาแนวทางที่จะพัฒนาและปลูกจิตสำนึกของคน ให้มีคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกต่อตนเองและสังคม ควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาปกติ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ให้เป็นทั้งคนเก่งและคนดี และมีมิติมอบหมาย สอวช. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล จัดทำแนวคิดและแนวทาง ดำเนินการและนำมาเสนอให้สภานโยบายพิจารณาจัดกลไกส่งเสริมและขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อไป

สอวช. ได้ดำเนินการตามข้อสั่งการโดยศึกษาจากเอกสาร สัมภาษณ์ครู นักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบประเด็นที่สำคัญ สรุปสาระสำคัญดังนี้

๑. แนวคิดในการพัฒนานักเรียนที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลในปัจจุบัน คือ ทักษะ ในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคนตั้งแต่วัยเรียนไว้ ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ความรู้และทักษะพื้นฐาน (Foundational literacies) เช่น วิทยาศาสตร์ การคำนวณ ดิจิทัล การเงิน เป็นต้น ๒) สมรรถนะ (Competencies) ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์ การร่วมมือในการทำงาน เป็นต้น ๓) คุณลักษณะ (Character qualities) เช่น ความกระตือรือร้น ความสามารถในการปรับตัว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในบริบทของประเทศไทย ควรให้ความสำคัญกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์บางประการมากยิ่งขึ้น เช่น คุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ การมีจิตสาธารณะ การมีระเบียบวินัย ความมีสมาธิ การมีภูมิคุ้มกันทางใจ เป็นต้น ตัวอย่างของคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์สำหรับคนไทย เช่น ความพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา

๒. การพัฒนาคนตามทฤษฎีทางด้านจิตวิทยาพบว่า มีความแตกต่างตามช่วงอายุ เช่น ในช่วง อายุ ๐-๖ ปี ครอบครัวมีบทบาทสำคัญ ช่วงอายุ ๖-๑๐ ปี ระบบการศึกษาจะมีความสำคัญต่อการพัฒนา

๓. ความท้าทายที่สำคัญในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของโรงเรียน คือการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชนหลายประการ เนื่องจากการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับเด็กจะไม่สามารถทำได้ด้วยการอบรมหรือการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ต้องทำให้ซึมซับเป็นวิถีชีวิต ในปัจจุบันมี โรงเรียนหลายแห่งที่สามารถเป็นต้นแบบด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็ก ซึ่งรวมถึงโรงเรียน ทางเลือก

๔. ข้อเสนอแนะเบื้องต้นจากการศึกษาและการจัดสัมมนาระดมความคิดเห็นในการสนับสนุน โจทย์การวิจัย การพัฒนาต้นแบบ และการทดลองขยายผลแนวปฏิบัติที่ดีของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชน ใน ๗ ด้าน ได้แก่ ๑) การพัฒนาระบบนิเวศให้เรื่องคุณธรรม จริยธรรมเป็นวิถีแห่งชีวิต ๒) การพัฒนากระบวนการหรือโมเดลการปลูกฝังคุณลักษณะดังกล่าวทั้งในและนอกระบบการศึกษา โดยต้องให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมคิดเอง เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจ ๓) การสร้างความเข้มแข็งให้ผู้เล่นหลักในระบบและส่งเสริมการทำงานเชื่อมโยงกันของภาคส่วนต่างๆ ได้แก่ เด็ก ครู ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน เป็นต้น ๔) การส่งเสริมการขยายผลแนวปฏิบัติที่ดี ๕) การปรับระบบบริหารจัดการของระบบการศึกษาให้คล่องตัว และกระจายอำนาจระบบการศึกษามากขึ้น ๖) การพัฒนาและใช้ประโยชน์ แพลตฟอร์มเทคโนโลยีและสื่อเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ และ ๗) การพัฒนานโยบายระดับมหภาคที่มุ่งเน้นการ ลดความเหลื่อมล้ำ

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

๑. ควรรวมการสนับสนุนการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ใน สถาบันอุดมศึกษาด้วย โดยอาจต่อยอดจากโครงการมหาวิทยาลัยคุณธรรม

๒. ควรศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสื่อในมิติต่างๆ เช่น อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) และสื่อประเภทอื่นๆ เช่น การ์ตูน ละคร เพลง ที่มีต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน พฤติกรรมการใช้และการป้อนข้อมูลเข้าสู่สื่อสังคมออนไลน์ กลยุทธ์การบริหารจัดการเนื้อหาที่อยู่ในสื่อสังคมออนไลน์ เครื่องมือที่สามารถย่อยเนื้อหาที่อยู่ในสื่อสังคมออนไลน์ เป้าประสงค์ของการบริโภคเนื้อหาจากสื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชน พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่แตกต่างกันในสังคมเมืองและสังคมชนบท การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสื่อ และการใช้ประโยชน์จากสื่อต่างๆ เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมให้กับเด็ก โดยสถาบันอุดมศึกษาสามารถเข้ามามีบทบาทในการศึกษาประเด็นนี้ได้

๓. ควรสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสังคม

๔. ควรดำเนินการในลักษณะการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิด ไปจนตลอดช่วงชีวิต เชื่อมโยงทั้งระบบตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ไปจนถึงระดับสถาบันอุดมศึกษาโดยต้องเน้นการมีส่วนร่วมของภาคสังคม ซึ่งล้วนเป็นสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กและเยาวชน และกระทรวง อว. ต้องทำงานประสานเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

๕. ควรมีกลไกที่เริ่มแก้ปัญหาดังกล่าวทันที เนื่องจากการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในเด็กและเยาวชนเป็นประเด็นที่สำคัญและเป็นปัญหาเร่งด่วนในปัจจุบัน หากเริ่มจากการทำวิจัยก่อนจะแก้ปัญหาได้ล่าช้าเกินไป

๖. ควรให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมเสนอแนะแนวคิดและร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงาน เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นปลายทางของการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่สามารถกำหนดความต้องการ (Demand) ด้านคุณลักษณะของเด็กที่ควรได้รับการพัฒนามาตั้งแต่ก่อนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา

๗. ควรสนับสนุนการศึกษาวิจัยในประเด็นสังคมต่างวัยซึ่งประกอบด้วยกลุ่มคนแต่ละช่วงวัยที่มีประสบการณ์และวิธีคิดที่แตกต่างกัน อันเป็นผลมาจากภาวะสังคมสูงวัย

๘. ควรพิจารณาหาแนวทางขยายผลแนวปฏิบัติที่ดีในการปลูกฝังพฤติกรรมของเยาวชนในระบบการศึกษาในวงกว้าง

มติที่ประชุม

๑. รับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงาน เรื่อง การสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนควบคู่กับการจัดการศึกษาปกติ

๒. มอบหมายสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนการวิจัย การพัฒนาต้นแบบ และการทดลองขยายผลแนวปฏิบัติที่ดีของการพัฒนาคุณลักษณะของเด็กและเยาวชนให้เกิดผลสัมฤทธิ์

๓. มอบหมายสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ระเบียบวาระ ๓.๒ การจัดตั้งวิทยาลัยสาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์แห่ง
ประเทศไทย (Thailand Academy of Social Sciences, Humanities and
Arts ; TASSHA)

กรรมการและเลขานุการ (ศาสตราจารย์ นายแพทย์สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล) รายงานที่ประชุมทราบถึงการดำเนินการสนับสนุนการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ เพื่อสนับสนุนให้ประเทศมีระบบและโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการวิจัยสาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และเกิดการบูรณาการองค์ความรู้แบบสหวิทยาการเพื่อแก้ปัญหาแบบองค์รวม การสร้างเทคนิค องค์ความรู้ การพัฒนางานวิจัยใหม่ๆ ที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจบริบททางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ ที่เกี่ยวเนื่องกับมิติทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงของเมือง ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ความยากจน สังคมสูงวัย/ต่างวัย หนี้สิน ธรรมชาติขององค์กร กระบวนการยุติธรรม การตระหนักรู้เกี่ยวกับภูมิภาคและโลก และการพัฒนาอย่างยั่งยืน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) (ศาสตราจารย์พิเศษเอนก เหล่าธรรมทัศน์) จึงมอบนโยบายการจัดตั้งวิทยาลัยด้าน สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย (Thailand Academy of Social Sciences, Humanities and Arts ; TASSHA) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ และนำไปสู่การสร้างคุณค่าและผลประโยชน์ของชาติ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านการเชื่อมโยงประเทศไทยเข้ากับภูมิภาคและโลกต่อไป รวมทั้งช่วยสร้างความเข้าใจและความท้าทายของบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

การจัดตั้งหน่วยงานและกลไกในการสนับสนุนการวิจัยและบุคลากรด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ควบคู่กับหน่วยงานและกลไกในด้านวิทยาศาสตร์เป็นการดำเนินการที่แพร่หลายในต่างประเทศ แต่สำหรับประเทศไทยหน่วยงานและกลไกที่สนับสนุนการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศไทยยังมีเพียงในระดับย่อยหรือในคณะที่ศึกษาในสาขาวิชาเหล่านี้ในสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น การจัดตั้ง TASSHA จึงเป็นการบูรณาการและสร้างความยั่งยืนให้กับพัฒนาองค์ความรู้ ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้ใน ๕ ประเด็นในช่วงเริ่มต้น ประกอบด้วย สุวรรณภูมิศึกษา เศรษฐกิจพอเพียง วิเทศศาสตร์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และช่างศิลป์ท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทและโครงสร้าง ดังนี้

๑. การดำเนินการของ TASSHA ให้ความสำคัญกับบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ดำเนินการหลัก โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าหรือความประหยัดของการใช้งบประมาณและการสนองนโยบายของรัฐบาลในการบูรณาการองค์ความรู้แบบสหวิทยาการในประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑) สุวรรณภูมิศึกษา เป็นประเด็นการศึกษาวิจัยที่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏตามหลักฐานการให้นิยามคำว่า “เมืองทอง” ทั้งในอินเดีย จีน และชาติตะวันตก รวมถึงการค้นพบโบราณวัตถุในสุสานของราชวงศ์จีนและโรม แต่การศึกษาที่ผ่านมาในด้านนี้ยังเป็นไปอย่างไม่รวดเร็วเท่าที่ควร การสนับสนุนและขับเคลื่อนการวิจัยของ TASSHA จะกระตุ้นให้เกิดความตระหนักจากคณะโบราณคดีระดับโลกว่า ประเทศไทยเป็นชุมทรัพย์ทางโบราณคดี อันเป็นการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งค้นพบทางโบราณคดีของไทยให้มีชื่อเสียงไปในระดับโลก และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแผ่นดิน ทำให้เกิดความรักและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยผ่านการศึกษาอารยธรรมสุวรรณภูมิ-ทวารวดี-ศรีวิชัย-ละโว้

๒) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นมรดกของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรที่ทรงคุณค่า อันควรส่งต่อให้ชาวโลกได้รับรู้ การดำเนินการของ TASSHA จะเป็นการรวบรวมและผลักดันองค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะเศรษฐศาสตร์แบบไทยให้มีความเป็นทฤษฎีมากยิ่งขึ้น และเป็นการยกระดับองค์ความรู้ในด้านนี้ให้มีความเป็นทรศณะสากล (Global perspective)

๓) พิพิธภัณฑสถานศิลปกรรมแห่งชาติ เป็นการส่งเสริมการเข้าถึงของประชาชนทั่วไปต่อ ศิลปวัตถุและศิลปกรรม ซึ่งมหาวิทยาลัยศิลปากรได้ดำเนินการจัดเก็บไว้เป็นจำนวนมาก ประกอบกับความพร้อมด้านที่ดินที่กระทรวง อว. มีองค์การพิพิธภัณฑสถานศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.) โดยรูปแบบของพิพิธภัณฑสถาน จะมีความเป็นสหวิทยาการในรูปแบบเดียวกับพิพิธภัณฑสถานลูฟร์ของประเทศฝรั่งเศส

๔) ช่างศิลป์ท้องถิ่น เป็นการสนับสนุนศิลปะในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทยให้มีความเด่นชัดมากขึ้น เพราะศิลปะของไทยมีความหลากหลายไปตามภูมิภาค เช่น ศิลปะในภาคใต้ และศิลปะล้านนา ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของตัวเอง เป็นต้น ซึ่งแผนการดำเนินการของ TASSHA ในส่วนนี้จะอาศัยวิทยาลัยชุมชน ที่มีช่างศิลป์ในพื้นที่เป็นกลไกสำคัญ

โดยในการขับเคลื่อนการวิจัยและการใช้ประโยชน์ทางวิชาการ จะอาศัยบริบทของที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษาที่กระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะในการจัดการโจทย์ความท้าทายของสังคม เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำโดยอาศัยกลไกในเชิงเครือข่าย ซึ่งต้องอาศัยการแสวงหาความร่วมมือกันในการทำงานระหว่างสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ รวมไปถึงการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยในต่างประเทศ

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

๑. แนวคิดการจัดตั้ง TASSHA

๑.๑ การจัดตั้ง และขับเคลื่อน TASSHA มีความสำคัญมาก เนื่องจากการดำเนินการตามเป้าหมายของ อววน. ให้ประสบผลสำเร็จไม่สามารถเป็นไปได้โดยอาศัยแต่เพียงองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ข้อเสนอของ สป.อว. จึงควรมีความชัดเจนทั้งพันธกิจและบทบาทของ TASSHA ในฐานะหน่วยงานวิจัยและหน่วยงานขับเคลื่อนหลัก ไม่ให้ทับซ้อนกับบทบาทภารกิจของของคณะต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีในปัจจุบัน TASSHA ควรมีลักษณะเป็นศูนย์รวมของผู้เชี่ยวชาญที่จะช่วยในการผลักดันและขับเคลื่อนงานของคณะและสาขาวิชาที่สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการอยู่

๑.๒ การจัดตั้ง TASSHA อาจส่งผลให้ต้องดึงบุคลากรวิจัยจากสถาบันอุดมศึกษา มาร่วมงาน เนื่องจากปัจจุบันมีข้อจำกัดเรื่องบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาเฉพาะด้าน ซึ่งการดึงบุคลากรอาจเป็นการลดทอนศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาในการผลิตองค์ความรู้ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ที่มีอย่างจำกัดอยู่แล้ว ดังนั้น จึงไม่ควรจัดตั้ง TASSHA เป็นหน่วยงานแยกออกมา แต่อาจจัดตั้งในรูปแบบของคณะกรรมการที่มีพันธกิจในระดับเดียวกับหน่วยงาน โดยกำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) และคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กสว.) ร่วมกันพิจารณาออกแบบโครงสร้างและกลไกของ TASSHA ต่อไป

๑.๓ การจัดตั้ง TASSHA ควรพิจารณาถึงข้อจำกัดด้านการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานที่ดำเนินการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ที่ยังไม่เพียงพอ และข้อจำกัดด้านปริมาณบุคลากรใน ๓ สาขาวิชาที่ยังมีจำนวนน้อย หากดึงตัวออกมาจากสถาบันอุดมศึกษาหรือสถาบันวิจัยเดิมก็อาจส่งผลให้ศักยภาพในการดำเนินการและผลผลิตของสถาบันเหล่านั้นลดลง ดังนั้น การจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใหม่จึงไม่น่าเป็นแนวทางที่ดีที่สุดด้วยเหตุผล ๓ ประการ คือ ความล่าช้าของระบบราชการในการตอบสนองต่อบริบทของสังคมสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัญหาจากข้อจำกัดด้านงบประมาณภายหลังวิกฤต COVID-19 และการขาดความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกระบบราชการ ซึ่งหากพิจารณาจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรดังกล่าว การจัดตั้ง TASSHA ควรแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอนตามลำดับ ประกอบด้วย

๑) ชั้นที่หนึ่ง : จัดตั้งในรูปแบบของเครือข่ายทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ จากนั้นจึงจัดสรรงบประมาณแบบผูกพันให้จำนวนหนึ่ง และหาก TASSHA สามารถดำเนินการจนบรรลุผลที่สำคัญในการตอบโจทยของประเทศได้ จึงจัดสรรงบประมาณงวดถัดไปให้

๒) ชั้นที่สอง : จัดตั้งในรูปแบบของหน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรม (Program Management Unit – PMU) ทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์

๓) ชั้นที่สาม : จัดตั้งเป็นวิทยาลัยตามข้อเสนอของ สป.อว.

๑.๔ การจัดตั้ง TASSHA เป็นตัวเชื่อมสำคัญในการบูรณาการศาสตร์แบบสหวิทยาการ ๑) ช่วยให้ประชาชนมองเห็นสุนทรียภาพของชีวิตมากขึ้น และ ๒) ทำให้บุคลากรทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์รู้สึกว่าได้รับความสำคัญ รวมถึงยังเป็นการสร้างฐานการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการอธิบายผลกระทบทางเทคโนโลยีที่มีต่อมนุษย์ และการสร้างฐานแนวคิดของประเทศที่สามารถนำไปใช้อภิปรายกับแนวคิดของต่างประเทศได้ การนำเสนอ ๕ ประเด็นสำคัญของ TASSHA จึงเป็นนวัตกรรมสำคัญที่ควรพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดตั้งต่อไป

๑.๕ การจัดตั้ง TASSHA ควรเป็นไปอย่างรวดเร็ว เพราะปัญหาสังคมในปัจจุบันมีลักษณะผสมผสานระหว่างวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ (Hybrid) ช่องว่างระหว่างศาสตร์ทั้งสองด้านจึงลดลงอย่างมาก แต่ประเทศไทยกลับยังไม่มีฐานการวิจัยที่บูรณาการศาสตร์ทั้งสองด้านอย่างเพียงพอที่จะช่วยกำหนดทิศทางว่า สังคมไทยควรจะให้มีความสำคัญกับศาสตร์ในด้านใด และโครงสร้างของ TASSHA ควรเป็นหน่วยที่มีการดำเนินการเป็นรูปธรรมชัดเจน หากเป็นเพียงเครือข่ายจะทำให้การติดต่อกับหน่วยงานหรือสถาบันวิจัยในต่างประเทศเป็นไปได้ยาก การใช้งบประมาณก็ควรยึดหลักของความประหยัดแต่มีคุณค่า และมีเกียรติภูมิ (Prestige) การคัดเลือกผู้ประสานงานที่มีความสามารถสูงก็เป็นสิ่งที่จำเป็น โดยการดำเนินการทั้งหมดควรมุ่งไปที่การสร้างประโยชน์ต่อแผ่นดินเป็นสำคัญ เช่น การผลิตช่างศิลป์ของแผ่นดิน พิพิธภัณฑสถานศิลป์ของแผ่นดิน เป็นต้น

๑.๖ เป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนการวิจัยของ TASSHA คือ การสร้างระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูล การจัดให้มีระบบการกลั่นกรองข้อมูลจากผู้มีความรู้หรือผู้เชี่ยวชาญ และการรวบรวมแหล่งที่มาของความรู้ เช่น การระบุแหล่งเรียนรู้ของช่างท้องถิ่นในการศึกษาด้านช่างศิลป์ เป็นต้น ซึ่งแม้เครือข่ายเพื่อสนับสนุนการวิจัยทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์นั้นจะมีการดำเนินการอยู่แล้วในลักษณะที่แยกส่วนกัน แต่การดำเนินการในลักษณะเช่นนี้กลับพบกับปัญหาทั้งในด้านงบประมาณและขอบเขตการนำไปใช้ประโยชน์กับสังคมในวงกว้าง

๑.๗ การกำหนดโจทย์การพัฒนาบุคลากรที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ของประเทศควรผสมผสานองค์ความรู้ด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์เข้าด้วยกัน ความขัดแย้งในสังคมที่เกิดขึ้นเป็นผลลัพธ์ที่แสดงให้เห็นถึงผลของการพัฒนาบุคลากรโดยแยกองค์ความรู้ทั้งสองส่วนออกจากกัน เช่น หากแพทย์ขาดความเข้าใจด้านศาสนา สิ่งแวดล้อม และสังคม จะเป็นแพทย์ที่มีศักยภาพได้ยาก เป็นต้น ดังนั้น การผลิตทรัพยากรมนุษย์ให้กับสังคมในอนาคตซึ่งถือเป็นบทบาทสำคัญของอววน จึงควรเป็นการผลิตนักวิทยาศาสตร์ที่มีความเข้าใจสังคม (Soft) และผลิตนักสังคมศาสตร์ที่มีตรรกะหรือหลักเหตุผล (Logic) เพื่อให้บุคลากรทั้งสองด้านมีความเข้าใจที่ตรงกันมากขึ้นและมีความขัดแย้งลดลง กล่าวคือ TASSHA สามารถสนับสนุนการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักรากเหง้าของตนเองด้วยสุวรรณภูมิศึกษา ทำให้เยาวชนมีความรักในบ้านเกิด เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ รู้จักประเทศของตนเองและลดทอนอิทธิพลของโซเชียลมีเดีย (Social media) ลง เช่นเดียวกับการสนับสนุนการวิจัยด้านเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนในการปรับตัวเพื่อสร้างความอยู่รอดในยามวิกฤตได้

๒. การจัดสรรงบประมาณ

๒.๑ การจัดสรรงบประมาณที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์เพื่อการบรรลุเป้าหมายของการผลักดันให้ประเทศหลุดพ้นออกจากกับดักของประเทศรายได้ระดับปานกลาง (Middle Income Trap) แต่ปัญหาสำคัญของประเทศในปัจจุบัน คือ การทำให้ผู้เรียนทางวิทยาศาสตร์มีความเข้าใจสังคมศาสตร์มากขึ้น และสนับสนุนให้ผู้เรียนทางสังคมศาสตร์มีฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น การขับเคลื่อนด้วย TASSHA จะเป็นการสนับสนุนการทำวิจัยตามกลุ่มของประเด็นสำคัญ มีการนำผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษา และผสมผสานศาสตร์สังคมและวิทยาศาสตร์เข้าด้วยกัน แต่การดำเนินการอาจเป็นไปในรูปแบบของการเพิ่มบทบาทของการวิจัยในด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์ให้มากขึ้นโดยอาจไม่จำเป็นต้องจัดตั้งในรูปแบบของสถาบัน อย่างไรก็ตามการผสมผสานระหว่างวิทยาศาสตร์กับสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ก็ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคลากรในสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์ที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนด้วย

๒.๒ ควรจัดให้มีการปรึกษาหารือระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวง อว. เพื่อกำหนดทิศทางที่ชัดเจนในการกำหนดสัดส่วนงบประมาณในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การจัดสรรแบบผสมผสานทั้งด้านวิทยาศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์ การจัดสรรโดยให้ความสำคัญกับสังคมศาสตร์เป็นหลัก หรือการจัดสรรโดยให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์มากกว่า เป็นต้น เนื่องจากเมื่องบประมาณมีผลผูกพันแล้วจะต้องมีการส่งมอบผลลัพธ์ (Deliverable) ให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ หากวงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้มีจำนวนน้อยเกินไป การดำเนินการวิจัยของนักวิจัยก็อาจขาดคุณภาพและไม่สามารถส่งมอบผลลัพธ์ตามที่กำหนดเอาไว้ได้

มติที่ประชุม

เห็นชอบแนวคิดการจัดตั้ง บทบาท ของวิทยสถานด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ แห่งประเทศไทย (Thailand Academy of Social Sciences, Humanities, and Arts; TASSHA) โดยให้มีหน่วยรับผิดชอบ และให้นำความเห็นและข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔

เรื่องเพื่อพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๔.๑

แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๕ กรอบวงเงินงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ระบบการจัดสรรและบริหารงบประมาณแบบบูรณาการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามกรอบวงเงิน และการแต่งตั้งประธานกรรมการพิจารณางบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (นางปัทมาวดี โพชนุกูล) นำเสนอแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ ฉบับปรับปรุง สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ กรอบวงเงินงบประมาณด้าน ววน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ พร้อมระบบบริหารจัดการงบประมาณแบบบูรณาการเพื่อมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์ และการแต่งตั้งประธานกรรมการพิจารณางบประมาณด้าน ววน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้ที่ประชุมพิจารณา ดังนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.) ร่วมกับสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ได้จัดทำ (ร่าง) นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๗๐ และแผนด้าน ววน. พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ เสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กสว.) เพื่อเสนอต่อสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สภานโยบาย) และคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติ

สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยคณะกรรมการรัฐมนตรี ในการประชุมหารือ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ มีมติเห็นชอบในหลักการอนุมัติ (ร่าง) นโยบายและยุทธศาสตร์ การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๗๐ และแผนด้าน ววน. พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ ให้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรับไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

เนื่องด้วยสถานการณ์ของโลกและประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลง สกสว. จึงดำเนินการ ปรับปรุงแผนด้าน ววน. พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ ให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับบริบทของโลกและประเทศไทย ที่เปลี่ยนแปลงไปและจัดทำกรอบวงเงินงบประมาณด้าน ววน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยนำแผน ด้าน ววน. พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕ ฉบับปรับปรุง สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ขอรับฟังความคิดเห็นจาก หน่วยงานและคณะกรรมการต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) การประชุมรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยบริหารและจัดการทุน (Program Management Unit: PMU) เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓
- ๒) เสนอขอความคิดเห็นจากคณะกรรมการจัดทำแผนด้าน ววน. และการจัด กรอบงบประมาณ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ โดยมีข้อคิดเห็นว่า ให้คงโครงสร้าง เดิม ๔ แพลตฟอร์ม ๑๗ โปรแกรม ปรับปรุง Objective and Key Result (OKR) ให้มีความชัดเจน วัดผลได้ และให้นำนโยบายการพัฒนาประเทศและ นโยบายของรัฐบาลมาบูรณาการในแผนด้าน ววน. ให้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น อาทิ การเพิ่มเติมแผนงานย่อย การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อ Re-skill/ Up-skill กำลังคนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้าง บัณฑิต เช่น บัณฑิตพันธุ์ใหม่ เป็นต้น
- ๓) เสนอขอความเห็นชอบจาก กสว. ในการประชุม เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ โดย กสว. มีมติเห็นชอบการปรับปรุงแผนด้าน ววน. ดังกล่าวและเห็นชอบให้นำไปใช้ ในการประกาศและชี้แจงหน่วยงาน เพื่อยื่นคำขอของงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อ สกสว. ต่อไป

๒. สกสว. ได้เสนอกรอบวงเงินงบประมาณด้าน ววน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนด้าน ววน. และการจัดกรอบวงเงินงบประมาณ โดยที่ประชุมมีมติ เห็นชอบต่อกรอบวงเงินจำนวน ๒๔,๑๓๔.๘๘ ล้านบาท โดยกำหนดให้สนับสนุนงานเชิงกลยุทธ์ (Strategic fund) ร้อยละ ๖๕ และทุนสนับสนุนงานพื้นฐาน (Fundamental fund) ร้อยละ ๓๕ จากนั้น สกสว. ได้ ทบทวนกรอบวงเงินตามหลักการที่ได้รับแนะนำจากอนุกรรมการฯ และเสนอต่อ กสว. ในการประชุมเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ โดย กสว. มีมติเห็นชอบ ดังนี้

- ๑) กรอบวงเงินงบประมาณ
 - ๑.๑) กำหนดกรอบวงเงินงบประมาณด้าน ววน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๒๔,๔๐๐ ล้านบาท โดยเน้นในเรื่องของวิจัยและ นวัตกรรม
 - ๑.๒) กำหนดสัดส่วนงบประมาณระหว่างทุนสนับสนุนเชิงกลยุทธ์ (Strategic fund) ต่อทุนสนับสนุนพื้นฐาน (Fundamental fund) เป็น ๖๐:๔๐ และ ให้เสนอต่อ สอวช. เพื่อเสนอสภานโยบาย สำนักงบประมาณและ คณะรัฐมนตรีต่อไป

๒) ระบบการจัดสรรและบริหาร

๒.๑) แนวทางการจัดสรรงบประมาณด้าน ววน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

- ทุนสนับสนุนงานเชิงกลยุทธ์ (Strategic fund) จัดสรรตามแผนงาน โปรแกรม และแผนงานสำคัญ ซึ่งบริหารจัดการโดย PMU เพื่อนำไปสนับสนุนทุนแก่หน่วยงานระดับปฏิบัติ โดยต้องเป็นการทำวิจัยที่เน้นตอบโจทย์ยุทธศาสตร์และแผนด้าน ววน. ของประเทศ
- ทุนสนับสนุนงานพื้นฐาน (Fundamental fund) ประกอบด้วย Basic research fund เพื่อสนับสนุนงานวิจัยพื้นฐานที่เป็นการพัฒนานักวิจัย และสร้างความเข้มแข็งของงานวิจัยและการบริหารงานวิจัยและสถาบันความรู้ และสถาบันวิจัยในหน่วยงาน เพื่อตอบโจทย์ประเทศ และ Functional-based research fund เพื่อสร้างความเข้มแข็งของหน่วยงาน และสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

๒.๒) การจัดสรรงบประมาณแบบวงเงินรวม (Block grant) และการจัดสรรงบประมาณต่อเนื่องแบบหลายปี (Multi-year budgeting) มีการกระจายอำนาจให้หน่วยงานในระบบ ววน. และ PMU เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง PMU

๒.๓) หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณด้าน ววน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามแนวทางการจัดสรรงบประมาณด้าน ววน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ ทุนสนับสนุนงานเชิงกลยุทธ์ (Strategic fund) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ และทุนสนับสนุนงานพื้นฐาน (Fundamental fund) ไม่เกินร้อยละ ๔๐ โดยการจัดสรรงบประมาณทุนสนับสนุนงานเชิงกลยุทธ์ (Strategic fund) ในแต่ละแพลตฟอร์ม จะพิจารณาตามฉากทัศน์ (Scenario) เพื่อตอบโจทย์ในการแก้ไขปัญหาของประเทศ โดยพิจารณาผลของการดำเนินงานในการบริหารจัดการของแต่ละโปรแกรม-แพลตฟอร์มในปีที่ผ่านมา เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของกองทุน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๒.๔) ระบบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ พิจารณาความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับชาติ โดยต้องสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมีการจัดลำดับความสำคัญ และให้ความสำคัญกับผลผลิตมากกว่าทรัพยากรที่ใช้ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ ตลอดจนช่วยให้งบประมาณด้าน ววน. ที่มีอยู่อย่างจำกัดสามารถสร้างผลงาน หรือแก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศได้ในเวลาที่เหมาะสม โดยกระจายอำนาจให้ PMU

๓. กสว. ในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๖๓ ได้มีมติให้เสนอชื่อ ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ เป็นผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการพิจารณางบประมาณด้าน ววน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยให้เสนอสถานนโยบายพิจารณาแต่งตั้งต่อไป

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

๑. แผนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

- ๑.๑ ให้พิจารณาทบทวนแผนงานสำคัญของ (ร่าง) แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมให้ครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น แผนงาน Bio-Circular-Green Economy (BCG) มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพลังงานและเคมีชีวภาพซึ่งเป็นรากฐานสำคัญเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต การท่องเที่ยว โดยเฉพาะรูปแบบ Green tourism เพื่อการยกระดับการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และแผนงานเศรษฐกิจฐานรากควรคำนึงถึงเกษตรกรและกลุ่มวิสาหกิจรายย่อย (Micro enterprises) ได้แก่ ร้านขายอาหารริมทาง (Street food) และกลุ่มคนรากหญ้าที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ในสังคมเมือง
- ๑.๒ ควรมีการจัดลำดับความสำคัญ (Prioritize) ของแผนงาน รวมถึงการปรับเปลี่ยนแผนงาน (Repackage) ตามโจทย์และความต้องการของประเทศอย่างแท้จริง เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณส่งผลกระทบต่อประเทศในภาพรวม และควรเสาะหาแนวทางการร่วมทุนกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในและนอกกระทรวง อว. รวมถึงภาคเอกชนด้วย
- ๑.๓ การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และยกระดับการพึ่งพาตนเอง ควรมุ่งเน้นการยกระดับการพึ่งพาตนเองด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ เพื่อลดการนำเข้าและพึ่งพาเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากต่างประเทศ มุ่งให้เกิดการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า โดยไม่ปิดประเทศ

๒. กรอบวงเงินงบประมาณ

- ๒.๑ การแบ่งสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณด้าน ววน. ที่มีการแบ่งออกเป็นทุนสนับสนุนงานเชิงกลยุทธ์ (Strategic fund) และทุนสนับสนุนงานพื้นฐาน (Fundamental fund) นั้น ต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณและการส่งมอบผลลัพธ์ด้วย และควรระบุสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณ ววน. ที่ยืดหยุ่นสอดรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้
- ๒.๒ การกำหนดกรอบวงเงินงบประมาณด้าน ววน. ของประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นการประมาณการจากการคาดการณ์อัตราการเติบโตของ GDP ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ แต่จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งผลให้ข้อมูลการจัดเก็บรายได้ของประเทศในปัจจุบันอยู่ที่ร้อยละ ๒๐ ซึ่งต่ำกว่าการประมาณการไว้เป็นอย่างมาก และอาจส่งผลกระทบต่อกรอบวงเงินงบประมาณที่กำหนดไว้ ทำให้คลาดเคลื่อนจากข้อมูลจริง ดังนั้น ที่ประชุมเสนอให้มีการจัดทำกรอบวงเงินที่มีความยืดหยุ่นเพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่กระทบต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้
- ๒.๓ ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการขนาดใหญ่ (Mega project) และโครงสร้างพื้นฐานด้านวิจัยและนวัตกรรมที่มีความสำคัญต่อประเทศ ซึ่งใช้เวลาในการดำเนินการ ๒ - ๓ ปี สร้างผลลัพธ์ที่ส่งผลกระทบสำคัญ

ตัวอย่างเช่น โครงการจีโนมในมนุษย์ (Human Genomics) ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมาก ได้แก่ การศึกษาเชื้อไวรัสชนิดใหม่ที่ก่อให้เกิดการระบาดของโรค เป็นต้น

มติที่ประชุม

๑. เห็นชอบแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ฉบับปรับปรุง สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
๒. เห็นชอบกรอบวงเงินงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมทั้งสิ้น ๒๔,๔๐๐ ล้านบาท และระบบการจัดสรรและบริหารงบประมาณแบบบูรณาการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามกรอบวงเงินดังกล่าว
๓. เห็นชอบการแต่งตั้ง ศาสตราจารย์ ดร.สมคิด เลิศไพฑูรย์ เป็นประธานกรรมการพิจารณางบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ระเบียบวาระที่ ๔.๒ แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐

กรรมการและเลขานุการ (ศาสตราจารย์ นายแพทย์สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล) นำเสนอแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ (ฉบับสมบูรณ์) โดยมีรายละเอียดดังนี้

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๒๒ ได้กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) มีหน้าที่จัดทำข้อเสนอนโยบายและแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ และพระราชบัญญัติสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๑ กำหนดให้สถานนโยบายมีหน้าที่และอำนาจเสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) จัดทำเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยที่ผ่านมา กกอ. ได้เห็นชอบในหลักการ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ สถานโยบายเห็นชอบในหลักการเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๓ คณะรัฐมนตรี เห็นชอบในหลักการเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๓ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ และ กกอ. ในการประชุม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๓ รับทราบแผนฉบับสมบูรณ์ และมีมติให้ประกาศใช้ต่อประชาคมอุดมศึกษาต่อไป

แผนดังกล่าวมีวิสัยทัศน์ คือ “อุดมศึกษาสร้างคน สร้างปัญญาเพื่อพัฒนาสังคมไทยอย่างยั่งยืน” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ ๓ เรื่อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพคน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมระบบนิเวศวิจัยอุดมศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ ๓ จัดระบบอุดมศึกษาใหม่ โดยมีเป้าหมาย ๓ ข้อ ได้แก่ เป้าหมายที่ ๑ กำลังคนมีคุณภาพและปริมาณรองรับการพัฒนาประเทศ และการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลก เป้าหมายที่ ๒ งานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และเป้าหมายที่ ๓ สถาบันอุดมศึกษามีสมรรถนะตรงตามอัตลักษณ์/จุดแข็ง เพื่อให้เกิดคุณภาพในระบบอุดมศึกษา ทั้งนี้ เมื่อที่ประชุมสถานโยบายให้ความเห็นชอบแผนดังกล่าว กระทรวง อว. จะนำเสนอแผนดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อรับทราบต่อไป หลังจากนั้น กกอ. จะประกาศใช้แผนด้านการอุดมศึกษาฯ ฉบับสมบูรณ์ และถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติโดยสถาบันอุดมศึกษาต่อไป โดย กกอ. และคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (กมอ.) จะทำหน้าที่ติดตามประเมินผลเพื่อควบคุมเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงาน และรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง อว. ต่อไป

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

๑. ในเป้าหมายที่ ๒ งานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน แนวทางที่ ๒ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือปัจจัยเอื้อภายในสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการนวัตกรรม ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาสามารถพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมที่มีคุณภาพสูงได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการส่งบุคลากรที่มีศักยภาพสูงไปศึกษาต่อในต่างประเทศซึ่งได้เรียนรู้วัฒนธรรมการทำวิจัยและนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์

๒. ควรพิจารณาหาแนวทางใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการพลิกโฉมสถาบันอุดมศึกษา ให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาอย่างต่อเนื่องในอนาคต รูปแบบการเรียนรู้ในอนาคตจะต้องบูรณาการทั้งการเรียนออนไลน์และออฟไลน์ เนื่องจากการสร้างทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ยังคงต้องเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างคน เช่น ระหว่างนักศึกษา อาจารย์ และผู้ประกอบการ ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ กمو. ควรออกกฎเกณฑ์เพื่อควบคุมให้มีคุณภาพ

๓. แผนด้านการอุดมศึกษาฯ ฉบับดังกล่าว ควรเชื่อมโยงกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับพื้นฐาน

๔. ควรพิจารณานโยบายส่งเสริมให้การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในหลักสูตรนานาชาติช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจให้กับประเทศไทย โดยส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐเปิดรับนักศึกษาต่างชาติด้วยกระบวนการ (Track) พิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาชาวจีน ให้เข้ามาศึกษาในหลักสูตรนานาชาติ เพื่อรองรับภูมิรัฐศาสตร์โลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป สร้างรายได้ให้กับประเทศ ทดแทนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 และลดปัญหาจำนวนนักศึกษาไทยที่กำลังลดลง โดยต้องพัฒนาระบบนิเวศของสถาบันอุดมศึกษาให้มีความเป็นนานาชาติ และยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาให้ได้ระดับนานาชาติ นอกจากนี้ การรับนักศึกษาต่างชาติเข้ามาศึกษา จะต้องมีความหลากหลายทางด้านสัญชาติของนักศึกษาด้วย ทั้งนี้ อาจมีการจำกัดจำนวนนักศึกษาต่างชาติที่จะรับเข้ามาก็ได้ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดบางประการ เช่น ความสามารถทางด้านวิชาการและภาษาอังกฤษและข้อจำกัดด้านฐานะทางเศรษฐกิจของนักศึกษาต่างชาติที่จะเข้ามาศึกษา ศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาไทยในการแข่งขันกับต่างประเทศที่มีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพสูงกว่า ปัญหาคุณภาพของอาจารย์ชาวไทย และข้อจำกัดด้านระบบตรวจลงตรา (Visa) เป็นต้น

๕. สถาบันอุดมศึกษาในอนาคตควรปรับบทบาทเพื่อพัฒนากำลังคนด้วยหลักสูตรระยะสั้น (Reskill/Upskill) ให้กับกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

๖. ระบบการอุดมศึกษาควรปรับแผนการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนที่เป็นปัจจุบันของภาคอุตสาหกรรม และสอดคล้องกับสถานการณ์โลก และควรมีนโยบายสนับสนุนให้ภาคเอกชนที่มีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมลงทุนพัฒนากำลังคนร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา โดยอาจใช้กลไก Sandbox ซึ่งมีกฎหมายเปิดเป็นช่องทางไว้ให้เป็นเครื่องมือ

๗. ควรพัฒนาหรือปรับปรุงระบบเส้นทางอาชีพทางด้านวิชาการของอาจารย์ในประเทศไทย เพื่อส่งเสริมให้ระบบอุดมศึกษาของไทยมีอาจารย์ที่มีคุณภาพและมีตำแหน่งทางวิชาการระดับสูงจำนวนมาก ซึ่งจะช่วยยกระดับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่สามารถผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพให้กับประเทศ

๘. ควรกำหนดจุดเน้นของการผลิตกำลังคนและมีแผนรองรับการใช้กำลังคนในอนาคตของประเทศในอีก ๓-๕ ปีข้างหน้าให้ชัดเจน ทั้งนี้ ภาคอุตสาหกรรมอาจสะท้อนความต้องการใช้กำลังคนได้เพียงเฉพาะความต้องการในปัจจุบันเท่านั้น ภาครัฐจึงต้องกำหนดเป้าหมายการผลิตกำลังคนในอนาคตด้วย

๙. การจัดการศึกษาแบบสหกิจศึกษา เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาความไม่พร้อมด้านทักษะการทำงานของบัณฑิตได้ แต่จะต้องมีระยะเวลาของการฝึกปฏิบัติงานที่นานเพียงพอ (เช่น ๔-๘ เดือน) เพื่อให้เห็นผลลัพธ์การดำเนินงานที่ชัดเจน และทำให้สถานประกอบการมีแรงจูงใจที่จะเข้าร่วมโครงการ

มติที่ประชุม เห็นชอบแผนด้านการอุดมศึกษา เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๗๐ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ ๕.๑ ความก้าวหน้าในการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

กรรมการรับทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๕.๒ กรอบสถาปัตยกรรมข้อมูลการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) และความคืบหน้าการดำเนินการบูรณาการระบบข้อมูล อววน.

กรรมการรับทราบการดำเนินการจัดทำกรอบสถาปัตยกรรมข้อมูลการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) และความคืบหน้าการดำเนินการบูรณาการระบบข้อมูล อววน.

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๕.๓ ผลประกาศรางวัลโนเบล ประจำปี ๒๐๒๐

กรรมการรับทราบผลประกาศรางวัลโนเบล ประจำปี ๒๐๒๐

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ

ระเบียบวาระที่ ๖.๑ แผนการดำเนินการประชุมสภานโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

กรรมการรับทราบแผนการดำเนินการประชุมสภานโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

มติที่ประชุม รับทราบ

ปิดประชุมเวลา ๑๘.๓๐ น.

นายกิตติพงศ์ พร้อมวงศ์
นายสิริฤกษ์ ทรงศิวิไล
ผู้ตรวจรายงานการประชุม